

VIEŠOSIOS POLITIKOS IR VADYBOS INSTITUTAS

Valdžios išlaidų efektyvumo didinimas: ES struktūrinės paramos ir biudžeto programų vertinimas

**ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMAS:
SIEKiant KOKYBĖS IR REZULTATŲ NAUDOJIMO**

Vitalis Nakrošis, VPVI
programų vadovas

2009 m. kovo 27 d.

Klausimai

- Įrodymais pagrįsta politika ir jos priemonės (stebėseną, vertinimas, apžvalgos);
- Įrodymais pagrįstos politikos priemonės ir jų taikymas užsienio šalyse bei Lietuvoje;
- Integruotos veiklos valdymo sistemos poreikis;
- ES struktūrinės paramos ir biudžeto programų vertinimas;
- Žmogiškųjų išteklių valdymo reformos poreikis.

Svarbiausias politinis iššūkis - pasiekti geresnių valstybės politikos rezultatų su mažesniais finansiniais ištekliais

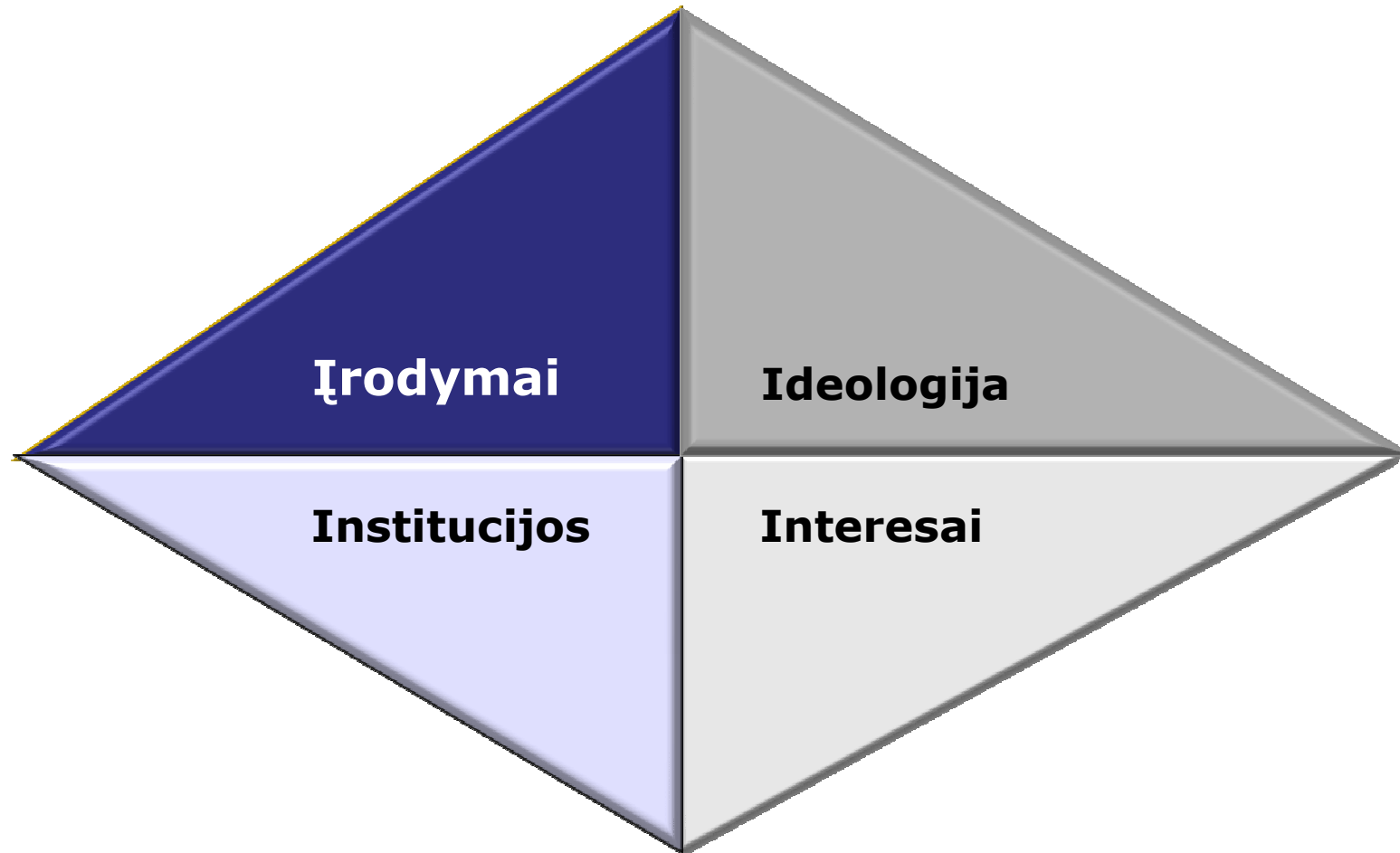

Įrodymais pagrįstas sprendimų priėmimas

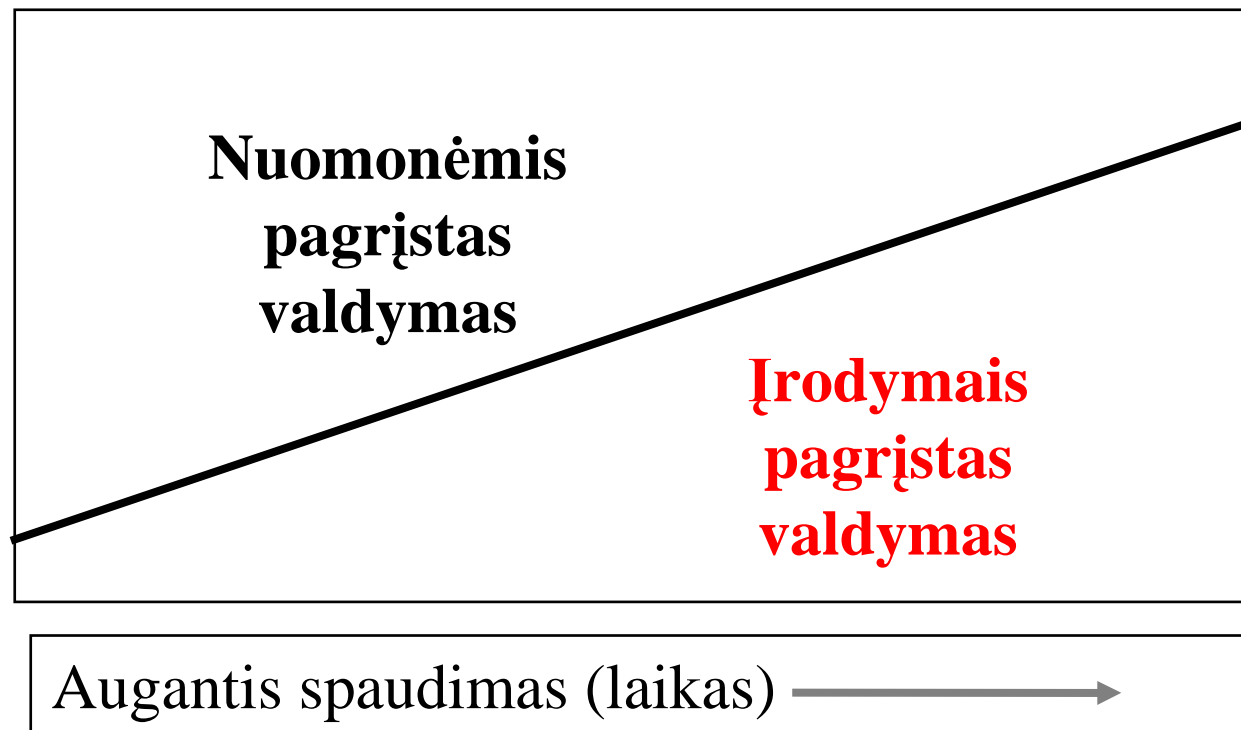
- Bičių spiečius pasirenka naują vietą remiantis įrodymais!

Veiksniai, sąlygojantys sprendimų
priėmimą: "4 I" modelis

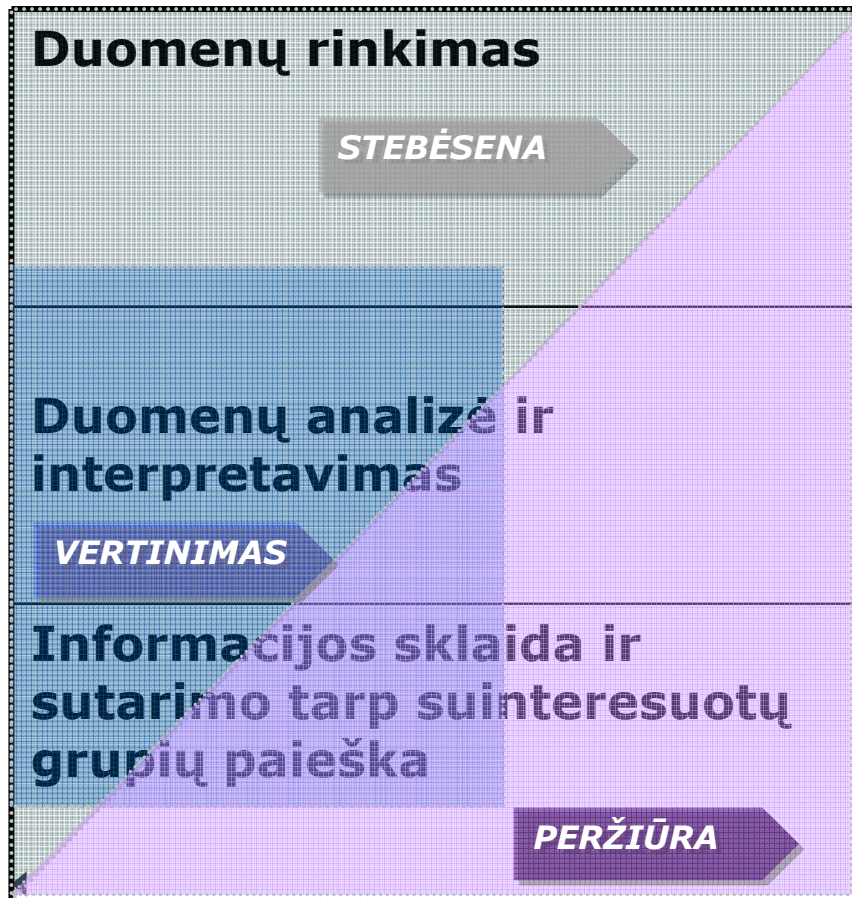

Įrodymais pagrįstas valdymas

Pagal Philip Davies, 2004 m.

Įrodymais pagrįstos valstybės politikos priemonės

- *Stebėseną*: vertinimo kriterijai ir veiklos matavimas (JK, Švedija, Olandija, Lietuva);
- *Vertinimas*: programų, sektorių, efektyvumo vertinimo ataskaitos (Švedija, Olandija, Lietuva?);
- *Peržiūros*: valdžios išlaidų peržiūros (ypač JK, kur vyksta reguliarios peržiūros).

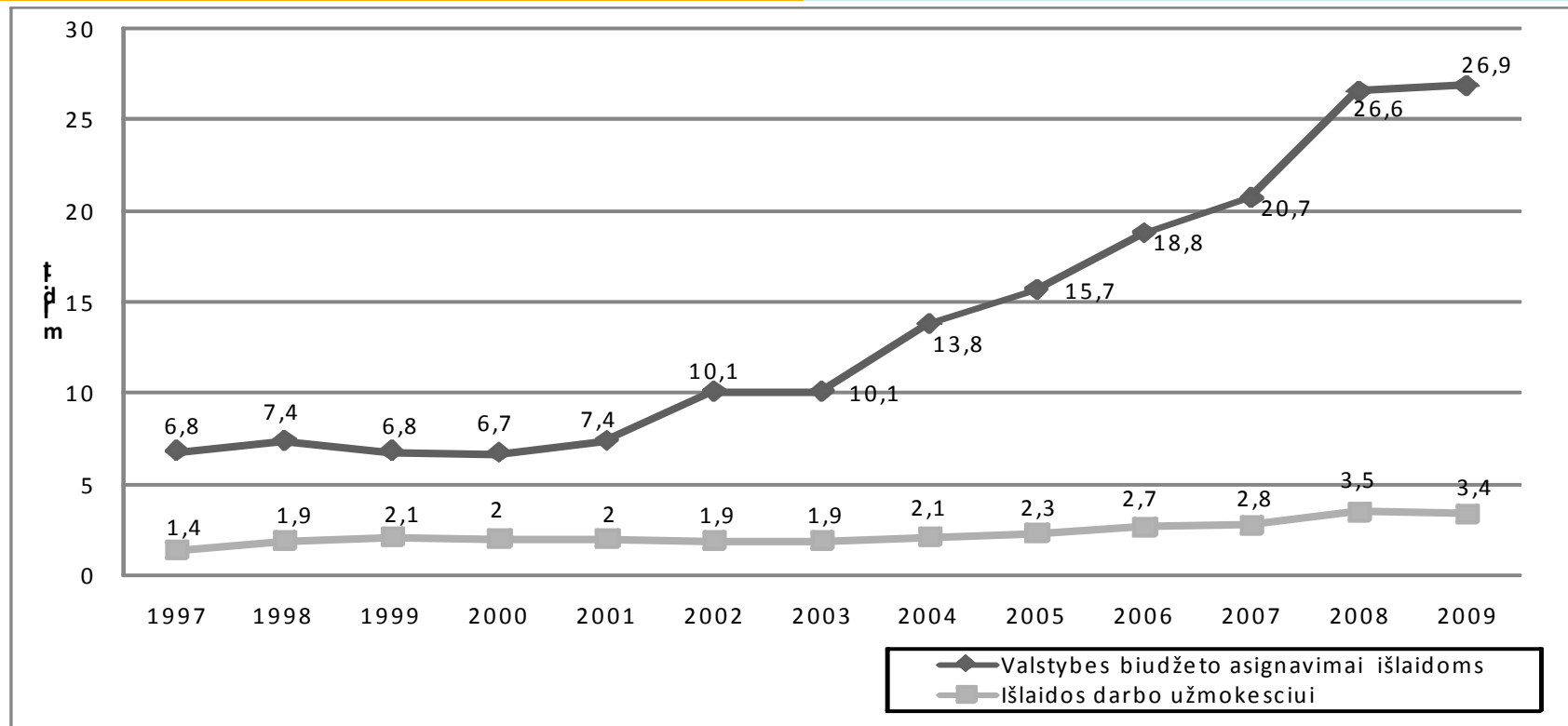
EBPO šalių patirtis

- Biudžeto programų, kurių įgyvendinimo rezultatai yra prasti, peržiūra ir jų intensyvesnė stebėseną;

Prasto programos įgyvendinimo padariniai	Atvejai			
	<i>UK</i>	<i>NL</i>	<i>SI</i>	<i>LT</i>
Programos atsisakoma	Kartais	Kartais	Kartais	Beveik niekada
Intensyvesnė programos stebėseną ateityje	Dažnai	Kartais	Dažnai	Retai
Mažinamas programų biudžetas	Beveik niekada	Retai	Kartais	Beveik niekada
Mažinamas vadovo atlyginimas, neigiama įtaka karjerai	Beveik niekada	Beveik niekada	Beveik niekada	Beveik niekada

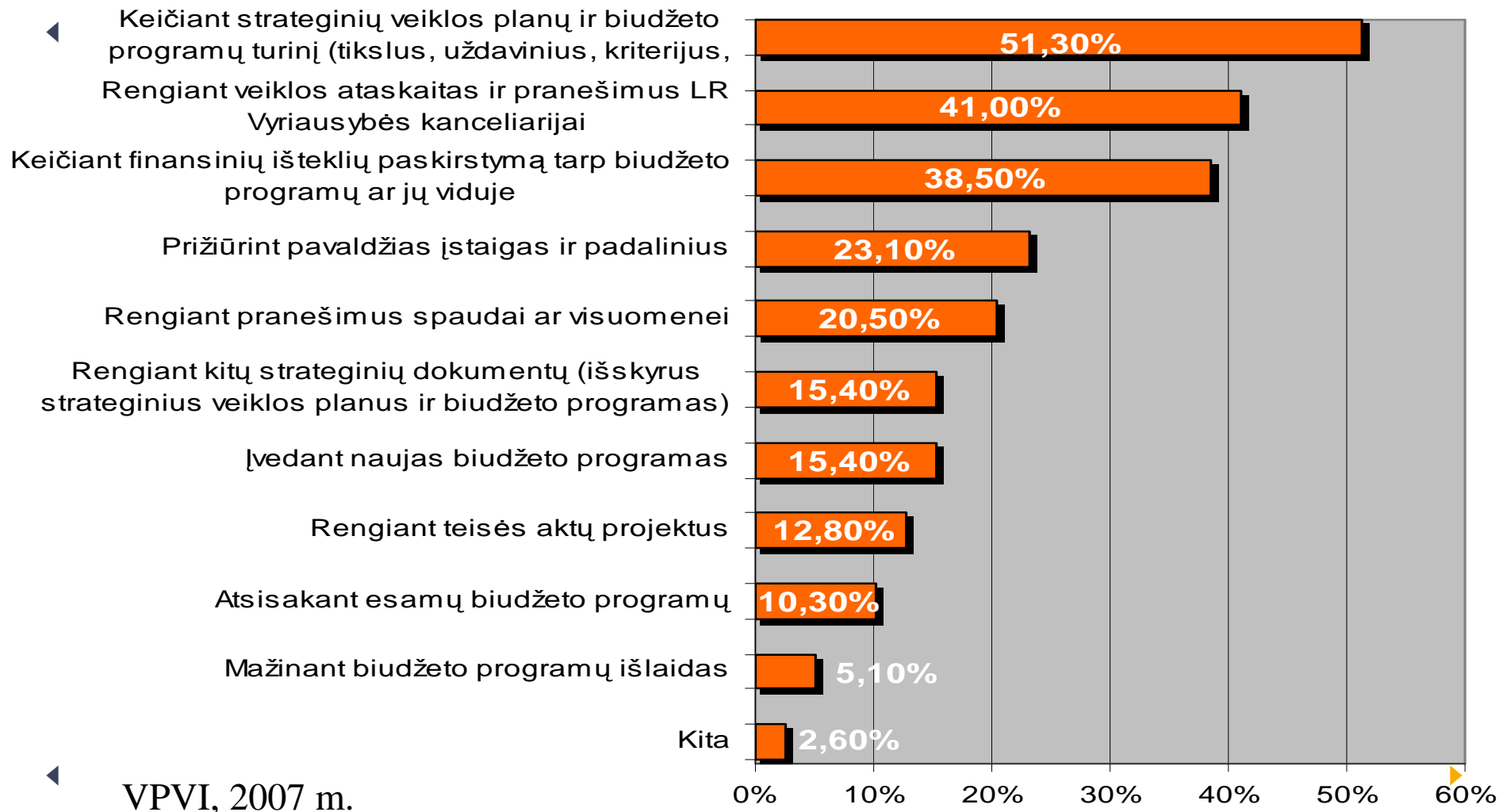
Pagal OECD.

Valdžios išlaidos ir darbo užmokesčio išlaidos

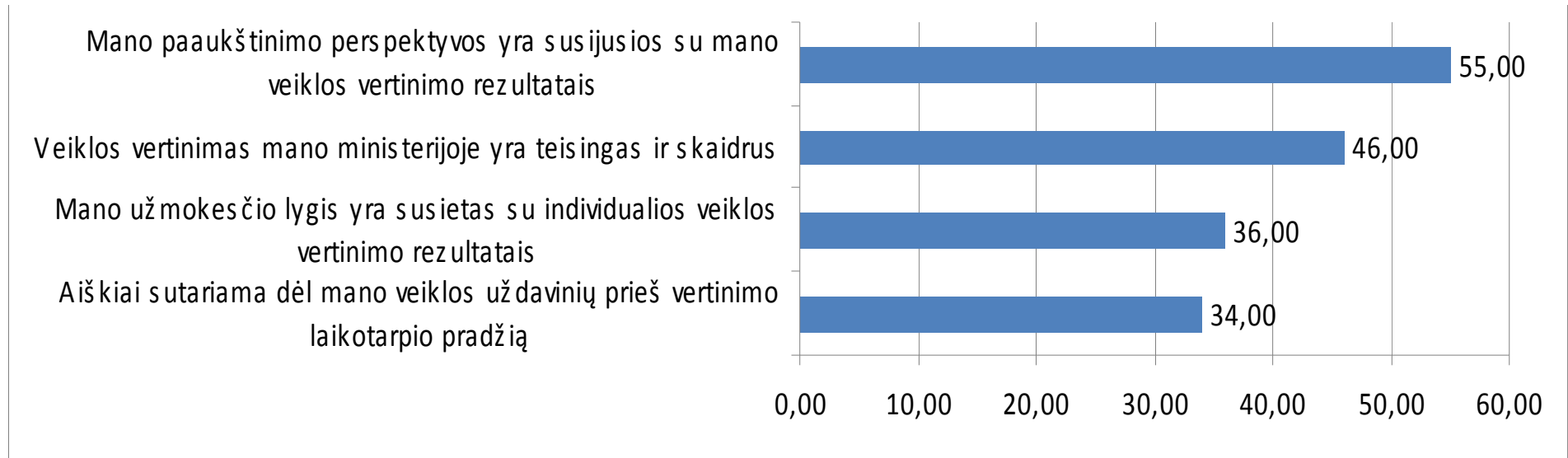
- Valdžios išlaidos augo žymiai greičiau už atlyginimus;
- 2009 m. išlaidos darbo užmokesčiui šįmet sudarys vos 13 proc., 1999 m. jos sudarė apie 31 proc.

Informacijos apie veiklą naudojimas Lietuvoje

Lietuvos valstybės tarnautojų veiklos vertinimas

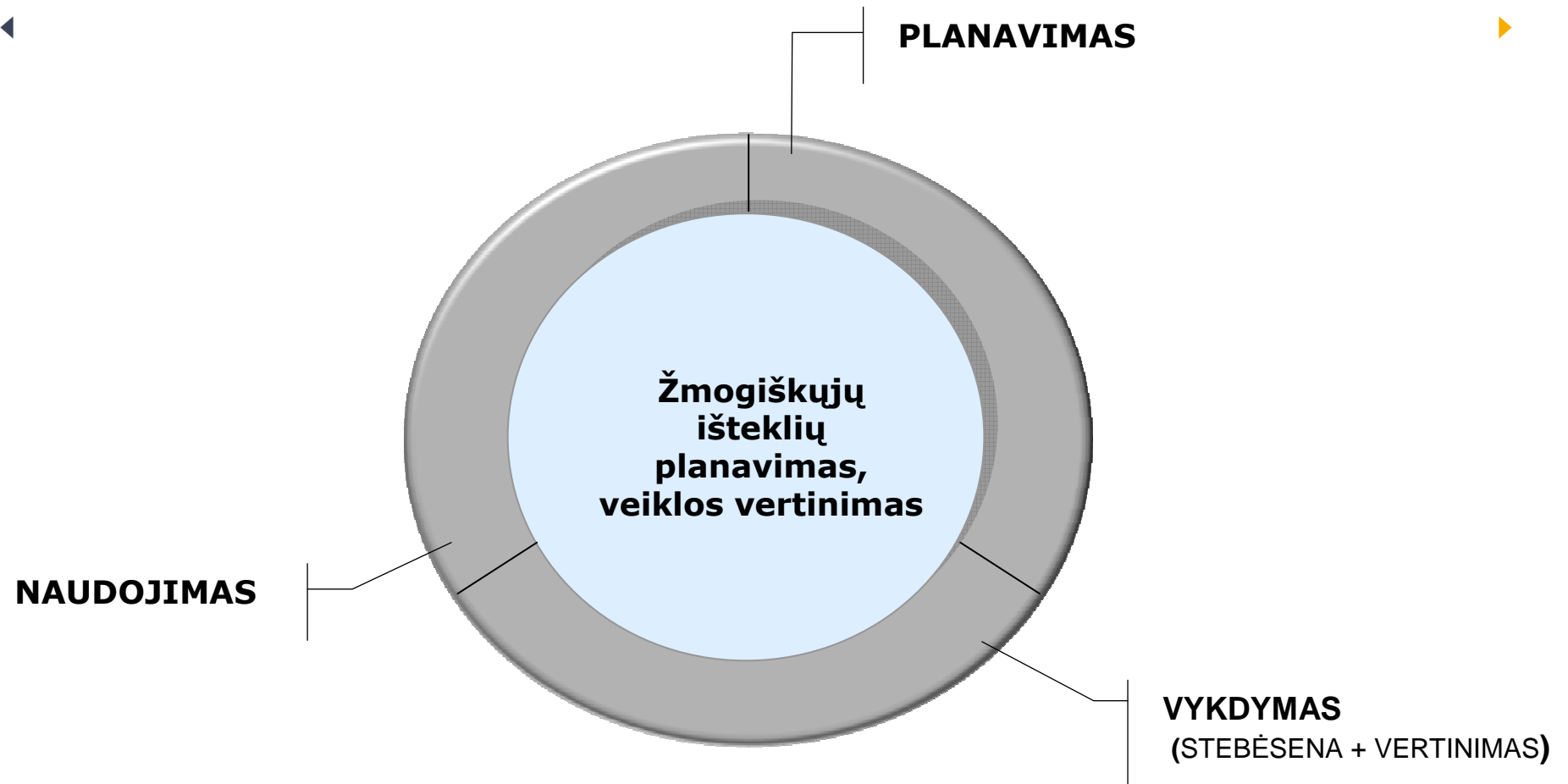
◀ Pav. Valstybės tarnautojų veiklos vertinimo praktika Lietuvoje, 2008 m. (proc. valstybės tarnautojų, kurie pritaria ir pilnai pritaria) ▶

Lietuvoje valstybės tarnautojų veiklos vertinimo potencialas nėra pilnai išnaudojamas, siekiant suderinti įstaigų tikslus ir uždavinius su valstybės tarnautojų pastangomis

◀ SIGMA, 2009 m. ▶

Strateginio valdymo ciklas

Integruotas veiklos valdymo modelis Jungtinėje Karalystėje

Veiklos valdymo lygmenys Lietuvoje

◀ ▶

**Valstybės ilgalaikės raidos strategija,
Vyriausybės programa**

↓

**Strateginiai veiklos planai, biudžeto
programos (asignavimų valdytojams)**

↓

**Metiniai veiklos planai (įstaigoms, kurių
vadovai nėra asignavimų valdytojai)**

↓

Institucijų padalinių veiklos planai

◀ ▶

↓

**Valstybės tarnautojų ir darbuotojų
veiklos uždaviniai ir jos vertinimas
(pagal Valstybės tarnybos įstatymą)**

Valdžios išlaidų vertinimo sistema

Nr.	ES struktūrinės paramos vertinimo sistema	Kitų biudžeto išlaidų vertinimo "sistema"
1. Vertinimo objektas	ES finansuojamos veiksmų programos	Valstybės biudžeto programos
2. Vertinimo organizavimas	Centralizuotas-decentralizuotas	Centralizuotas?
3. Vertinimo vieta	Išorės, ateityje vidaus ...	Ne tik išorės, bet ir vidaus?

ES struktūrinės paramos vertinimo galimybės

Priemonės ES struktūrinės paramos vertinimo galimybėms stiprinti:

- daugiau teminių ES struktūrinės paramos vertinimų, kurie būtų skirti ES fondų lėšomis finansuojamų valstybės politikų ar jų dalių turiniui tobulinti;
- stiprinti vertinimo pajėgumus atliekant nedidelės apimties vidaus vertinimus;
- skatinti vertinimo paslaugų pasiūlą ir didinti vertinimo paslaugų kokybę;
- daugiau dėmesio teikti vertinant ES struktūrinės paramos efektyvumą kaštų atžvilgiu.

Valstybės biudžeto programų vertinimo galimybės

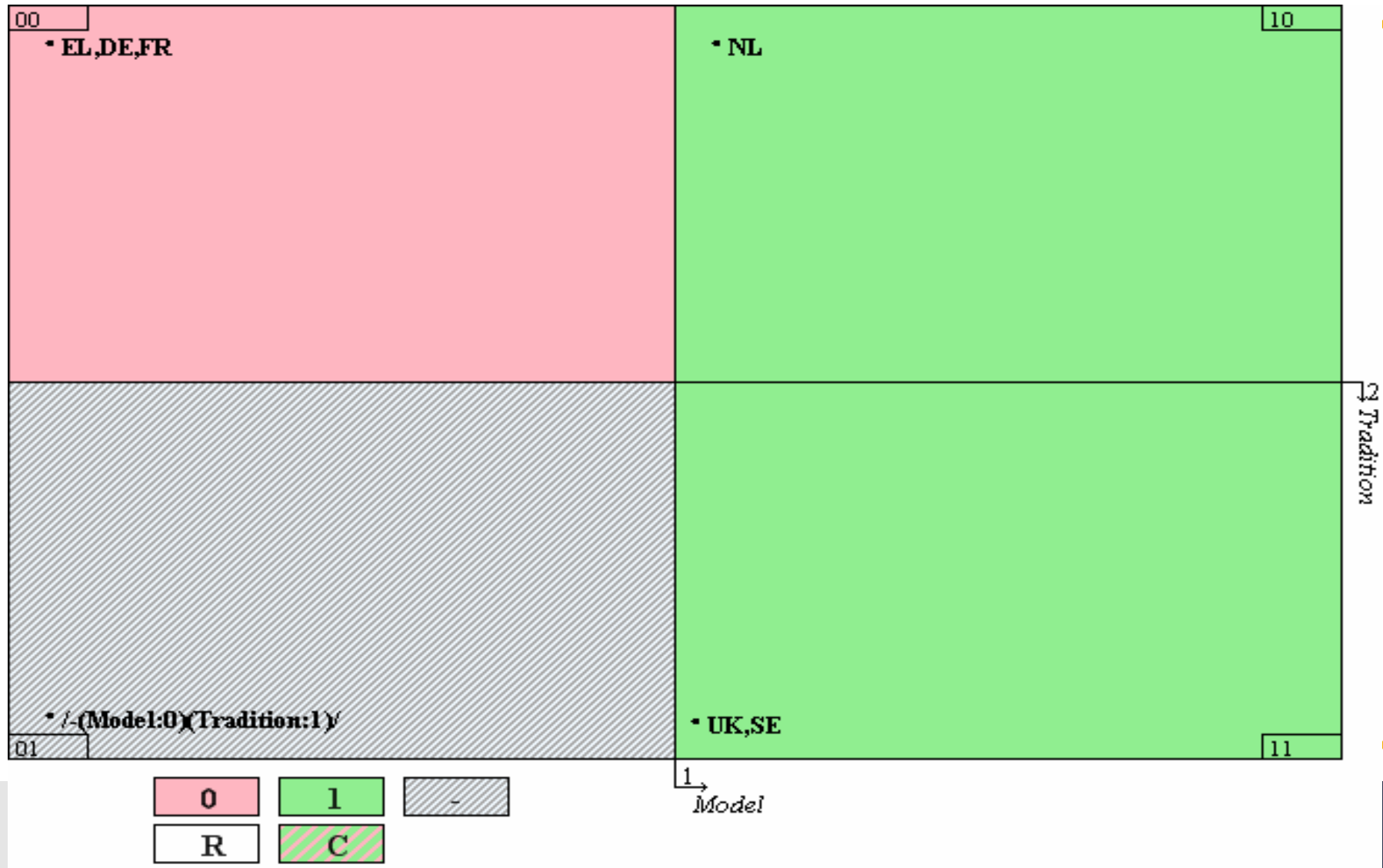
- ◀ Tobulinimo poreikiai: ▶
 - Reikia sukurti nuoseklią biudžeto programų vertinimo sistemą;
 - Ją susieti su strateginių veiklos planų ir biudžeto programų stebėsenos ir valdžios išlaidų peržiūros priemonėmis;
 - Taip pat su ES struktūrinės paramos vertinimo sistema.

Veiklos valdymo tipai

	Pradinis veiklos valdymas	Pažangus veiklos valdymas
Nesisteminiis, išsklaidytas	<i>Tradicioninis tipas:</i> Graikija	<i>Keli veiklos valdymo procesai:</i> Olandija, Švedija (Lietuva)
Sisteminiis, nuoseklus	<i>Veiklos administravimas:</i> Prancūzija, Vokietija (Lietuva)	<i>Veiklos valdymas:</i> Australija, Kanada, Jungtinė Karalystė, JAV

Šaltinis: pritaikyta autoriaus pagal G. Bouckaert, J. Halligan. *Managing Performance: International Comparisons*. Routledge, 2007, p. 46.

Valstybės tarnybos modelio svarba

Valstybės tarnybos reformos modelis

Lankstumo ir skaidrumo principai

**EUROPOS VIEŠOJO
ADMINISTRAVIMO
PRINCIPAI**

**Modernios žmonių
išteklų valdymo
priemonės**

Aukštesnioji valstybės tarnyba Lietuvoje

- valstybės tarnautojai, kurie eina vadovaujančias pareigas, neturi specialaus statuso ir jiems beveik netaikomos specialiosios nuostatos;
- Tam tikrai valstybės tarnautojų, kurie eina vadovaujančias pareigas, grupei gali būti taikomos specialios nuostatos dėl priėmimo į darbą, karjeros, veiklos vertinimo, mobilumo, darbo užmokesčio, mokymo, t.t.:
 - kandidatus užimti vadovaujančias pareigas gali siūlyti centrinis atrankos komitetas;
 - su jais gali būti sudaromos terminuotos darbo sutartys;
 - gali būti vertinami jų veiklos rezultatai, atsižvelgiant į strateginių veiklos planų ir biudžeto programų įgyvendinimą;
 - užtikrinamas jų mobilumas tarp valdžios įstaigų, t.t.

VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas

Tel. (+370) (5) 2496820

Gedimino pr. 50, Vilnius

<http://www.vpvi.lt>

vitalis@vpvi.lt